

Liturgie voor de viering van zondag 20 oktober 2019, vijfde van de herfst

Plaats: Ontmoetingskerk

Aanvangstijd: 10.00 uur

Voorganger: ds. Peter van der Schans

Organist: Gert van der Schoor

Kindernevendienst: Groep 1 tot en met 5

KindernevendienstPlus Groep 6-8

2 Samuel 5,6-16

Thema: Koning zijn, wie bepaalt dat?

Protestantse gemeente te IJsselstein

**Protestantse
Kerk**

De Paaskaars brandt

Orgelspel vooraf

De dienstdoende ambtsdragers komen binnen

Welkom door de voorganger

AAN HET BEGIN

Toewijding door stil gebed en kort orgelspel

We gaan staan

Groet

Bemoediging

We zingen: Intochtslied (staande): Psalm 122:1 en 2

Gebed aan het begin (staande)

*Grote en goede God,
voeg ons bij al diegenen
die zich in U verheugen
en laat ons samen
in alle bescheidenheid
en in alle vrijmoedigheid
de weg gaan
waarop uw herder ons voorgaat.
Amen.*

De gemeente gaat weer zitten

We zingen: Psalm 122:3

Smeekgebed, dat we besluiten met het zingen van: *'Heer, ontferm U!'*

We zingen het loflied: Lied 103C:1, 2 en 3

DIENST VAN HET WOORD

Gebed om de opening van het Woord

*U die onze Herder bent,
als U ons niet zoekt
zijn wij verloren,
als U ons niet bijeenhoudt
verliezen wij elkaar,
als U ons niet leidt
lopen al onze wegen dood;
ontferm U over ons,
spreek ons toe,
haal ons bijeen,
toon ons de weg,
blijf onze Herder.
Dat bidden wij voor ons hier,
voor de kinderen in de nevendienst,
voor ieder die anders met ons verbonden is.
Amen.*

(ds. W.R. van der Zee, *Zondagsgebeden*, p. 64)

Gesprek met de kinderen

Vol verlangen

De schrijver van Psalm 84 spreekt zijn verlangen uit naar de tempel van God en naar God: 'Ik verlang naar uw tempel, levende God. Met heel mijn hart wil ik bij u zijn.'

Wat heb je nodig?

- een plaatje van een huis dat 'thuis' uitstraalt, een plek waar je graag wilt zijn
(op papier of op de beamer)

Aan de slag:

- Laat de kinderen het plaatje van het huis zien.

- Kennen de kinderen het gevoel dat ze heel graag naar huis willen? Hebben ze misschien weleens heimwee gehad? Waarom wil je op zo'n moment heel graag naar huis?
- Vandaag lezen de kinderen een psalm. De schrijver van de psalm verlangt er ook naar om op een bepaalde plek te zijn. Welke plek dat is, en waarom hij juist dáár wil zijn, dat horen de kinderen in de kinderdienst.

We zingen met de kinderen: Lied 288

Het licht wordt door de kinderen meegenomen

We hebben de laatste tijd geregeld gelezen over Saul en David.

Vandaag is dat voorlopig voor de laatste keer.

Saul was geen goede koning in de ogen van de HEER. Hij moest wijken. David werd in zijn plaats tot koning gezalfd. Maar David kwam pas naar voren toen Saul dood was.

(Zie kaart op het scherm)

Dat was in het zuidelijke deel, in Juda. Hij zetelde in **Hebron**.

In het noordelijke stuk van Israël werd Saul opgevolgd door zijn nog levende zoon Isboset. Hij werd koning gemaakt in **Machanaïm**.

Zo zijn er twee koningen, en twee koninkrijken. Dat betekent strijd.

In het stuk dat Christa zo meteen voor ons gaat lezen komen de stammen uit het noorden naar David in Hebron. Ze vragen hem koning te worden over hen.

David kiest er dan voor om **Jeruzalem** te gebruiken als zijn hoofdzetel. En liet daar een paleis bouwen.

Dat zou voor alle partijen gunstig zijn. En geen jaloezie opwekken. Bovendien is het een berg die lastiger te bestormen is. Vanaf dat moment wordt Jeruzalem

stad van David, Sion. En gaan er allerlei verwachtingen van vrede een rol spelen, zoals we daarstraks ook in Psalm 122 hebben gezongen.

Laten we nu eerst luisteren naar Christa.

Eerste Schriftlezing: 2 Samuel 5:1-5

5:1 Alle stammen van Israël kwamen bij David in Hebron en zeiden tegen hem: 'Hier zijn we, uw eigen vlees en bloed. 2 Ook vroeger al, toen Saul nog over ons

regeerde, was u degene die de troepen van Israël aanvoerde. De HEER heeft u beloofd: Jij zult mijn volk Israël weiden; jij zult vorst over Israël zijn.’ 3 De oudsten van Israël kwamen bij de koning in Hebron. Daar sloot koning David ten overstaan van de HEER een verdrag met hen, en zij zalfden hem tot koning van Israël. 4 David was dertig jaar toen hij koning werd en hij regeerde veertig jaar: 5 vanuit Hebron regeerde hij zeven jaar en zes maanden over Juda en vanuit Jeruzalem regeerde hij drieëndertig jaar over heel Israël en Juda.

We zingen: Lied 1014:1, 2 en 3

Tweede Schriftlezing: 2 Samuel 5:6-16

6 De koning en zijn mannen trokken op naar Jeruzalem, waar de Jebusieten woonden. De Jebusieten zeiden tegen David: ‘U komt er niet in! Sterker nog: de lammen en de blinden zullen u verjagen! David komt er niet in!’ 7 Toch veroverde David de bergvesting van Sion, de huidige Davidsburcht, 8 en hij verklaarde: ‘Wie de Jebusiet wil verslaan, hoeft slechts de watertoevoer af te snijden. En wat de lammen en de blinden betreft, die veracht ik uit de grond van mijn hart.’ Daarom zegt men: Lammen en blinden, die komen het huis niet in.

9 David ging in de bergvesting wonen en noemde deze de Davidsburcht. Hij liet een muur bouwen die liep van het Millobolwerk tot aan het paleis. 10 In de loop der tijd werd David steeds machtiger, want de HEER, de God van de hemelse machten, stond hem terzijde. 11 Koning Chiram van Tyrus stuurde afgezanten naar David en leverde hem cederhout en timmerlieden en steenhouwers voor de bouw van het paleis. 12 David beseftte dat de HEER hem als vorst over Israël had aangesteld, en hem ten behoeve van Israël, zijn volk, tot een machtig koning had gemaakt.

13 Na zijn komst uit Hebron nam David nog meer vrouwen en bijvrouwen, afkomstig uit Jeruzalem, en kreeg hij nog meer zonen en dochters. 14 Dit zijn de namen van de zonen die in Jeruzalem geboren werden: Sammua, Sobab, Natan en Salomo, 15 Jibchar, Elisua, Nefeg en Jafia, 16 en Elisama, Eljada en Elifelet.

We zingen: Lied 1014:4 en 5

Verkondiging

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!

Ik heb grote moeite met de woorden die tot drie keer voorkomen in wat Christa heeft voorgelezen. Ik bedoel dan die teksten over de lammen en de blinden. Wat moet je daar in vredesnaam mee?

Als je het napluist, ontdek je dat het lastige zinnen zijn. Ook omdat sommige woorden maar één keer in het Hebreeuws voor komen. En dan moet je extra voorzichtig uitleggen.

De inwoners van Jeruzalem, de Jebusieten zeggen tegen David: als jij naar Jeruzalem komt zullen de lammen en de blinden je verjagen. Je komt er niet in, David!

Dit kun je uitleggen als grootspraak van de Jebusieten. Zij denken dat ze zó veilig zitten in Jeruzalem, dat zelfs lammen en blinden hen kunnen verdedigen. Maar David is slimmer en maakt gebruik van de watertoevoer.

Maar daarna neemt David de woorden zelf over. *“En wat de lammen en de blinden betreft, die veracht ik uit de grond van mijn hart.”* Als je dat zo hoort, dan zijn het walgelijke woorden van David. Koning van Godswege of niet, maar dit kan toch niet.

Op zich zelf gaat men met respect om met gehandicapten als lammen blinden. Genesis 32 vertelt hoe Davids verre voorouder Jakob als een kreupele door het leven ging.

Maar David moet ook weten van de zoon van zijn vriend Jonathan, Mefiboset. Kleinzoon van Saul. Hij is niet geschikt als troonopvolger, omdat hij aan beide voeten verlamd is (2 Samuel 4:4). Maar dat betekent niet dat hij weggestuurd wordt of zo. Hij komt gewoon aan het hof van David (2 Samuël 9:1-13).

En van Jezus, Davids zoon, weten we, dat Hij de blinden weer liet zien en de lammen weer liet lopen. Hij is ons levenslicht, de Zoon van God.

Hoe kan David dan toch zulke hatelijke woorden gebruiken?

Misschien worden met lammen en blinden geen mensen bedoeld. In Psalm 115 vinden we een aanleiding tot een andere uitleg: *“hun afgoden (...) hebben ogen, maar zien niet (...) voeten, maar zij gaan niet”* (4.6-7). David beschrijft in zijn psalm afgoden als blinden en lammen. De stad moet bevrijd worden van afgoden wil zij de stad Davids, de hoofdstad en toekomstige zetel van de aanwezigheid Gods zijn. Er wordt heel duidelijk gemaakt, dat David in zijn diepste ziel afgoden haat.

Misschien haakt de tekst in op het voorschrift uit Leviticus 21:18 waaruit blijkt dat lammen en blinden geen offers mogen brengen in de tempel. De bedoeling daarachter is, dat alleen dat wat gaaf is, goed genoeg is voor God. Je offert God een gaaf schaap, niet eentje met een gebrek waar jijzelf eigenlijk toch niets aan hebt. Zo mogen mensen met een gebrek de tempel niet in. Zij zijn daarmee niet afgeschreven. Zij worden als eerste genoemd als degenen tot wie God zich wendt als hij een keer ten goede brengt in de geschiedenis van Israël: blinden zullen zien, lammen springen op (Jesaja 35:5-6).

Dan een ander punt van aandacht: Koning zijn, wie bepaalt dat?

Er is veel discussie in Israël over de vraag of het volk nu wel of geen koning moet regelen. Ze zien bij andere volken hoe dat gaat. En hebben zoiets van – dat willen wij ook!

Maar God ziet er zelf geen heil in. Omdat het bij andere volken doorgaans despoten zijn. Leiders die niets en niemand ontziend hun volk beheersen en onder de duim houden. En God vraagt zich af of het volk dat moet willen. Daarnaast zegt God ook nog, dat hij zelf toch de koning is van het volk, sterker nog – van hemel en aarde, van de schepping.

Uiteindelijk komen er toch koningen. En dat is niet altijd een succes.

De keuze van koningen wordt een wisselwerking tussen God en mensen. God wijst Saul aan. En David. Dat gebeurt met hulp van Samuel, een boodschapper van God.

Daarnaast zijn het mensen die hen tot koning zalven.

Bij David gebeurt het tot drie keer toe. De eerste keer werd David door Samuel gezalft, te midden van zijn broers; de tweede keer werd hij gezalft als koning van Juda (2 Samuel 2:4) en nu dan voor het hele Israël.

Daarbij speelt ook vertrouwen van mensen een rol: 2 Samuel 5:2 *Ook vroeger al, toen Saul nog over ons regeerde, was u degene die de troepen van Israël aanvoerde. De HEER heeft u beloofd: Jij zult mijn volk Israël weiden; jij zult vorst over Israël zijn.* Het volk kijkt terug en herkent dat David al langer

leiderschapscapaciteiten heeft. En de stammen van het noordelijke Israël komen naar Hebron toe en vragen David nu ook hun koning te worden. Zo gebeurt. Overigens speelt ook nog het erfelijke van het koningschap een rol. De zoon van Saul werd eerst koning in het noorden, na de dood van Saul. En later wordt een zoon van David en Bathseba de opvolger van David. Dat is Salomo.

Verschillende factoren maken zo, dat een koning naar voren komt. Menselijke ontwikkelingen die ook met God verbonden worden. En omgekeerd. Het is een ineen grijpen van twee kanten. Van God en van mens.

David woont in de burcht Sion, de stad van David en hij merkt dat God met hem is, zijn koningschap is ook voor volken rondom in hoog aanzien. Er wordt een prachtig paleis voor hem gebouwd. Hij bevestigt zijn koningschap ook met een uitgebreide harem. In Hebron waren hem (naast dochters) zes zonen geboren; in Jeruzalem komen daar nog eens elf bij. Beide getallen doen uitkijken naar toekomst: zes is in afwachting van zeven en elf in afwachting van twaalf.

David is koning geworden. Een geziene vorst. Van een heel land en bekend in de omtrek.

Hij is machtig. Van wie krijg je die macht? Van God? Van je directeur of je leidinggevende? Hoe ga je om met die macht? Wanneer kun je zeggen dat je macht hebt? Misschien hebben wij wel eerder macht dan wij denken. Want wie een beslissing kan nemen, al is het voor zichzelf, heeft een begin van macht. Maar tegelijk bepalen wij zelf misschien veel minder dan wij denken. Want van wie en waarvan zijn onze beslissingen afhankelijk? Mensen met macht kom je

overal tegen, in het groot en in het klein. Zij kunnen beslissen over kleine dingen, maar soms ook over heel grote dingen. Dat hoeft niet erg te zijn, als er rekening gehouden wordt met andere meningen. Maar als de macht toeneemt, worden andere meningen vaak steeds minder belangrijk. Soms komt het zover dat je kunt spreken van machtsmisbruik. Ook dat komt in het groot en in het klein voor.

Als het gaat om koning zijn in Israël bij de gratie Gods – dan is er steeds één woord treffend. De noordelijke stammen komen er mee naar David toe. Ze zeggen: *“De HEER heeft u beloofd: Jij zult mijn volk Israël weiden; jij zult vorst over Israël zijn.”*

Het gaat om dat woordje ‘weiden’.

Van Godswege gaat het in de eerste plaats om een leiderschap dat is als goed herderschap.

Dat is kenmerkend voor eens en voor al: ben je als leider een herder? Nee? Dan heb je geen recht koning te zijn, macht te krijgen, te nemen of te gebruiken. Er vallen zo wel wat leiders af in de wereld die we kennen. Leiders die zichzelf wel zien zitten. Maar die geen hart voor hun kudde hebben.

David is in de geschiedenis van Israël, in de verhalen van de Bijbel geen perfecte vent. Geen koning waarop niks is aan te merken. Integendeel. Maar desondanks blijft hij een voorbeeld van een leider die mensen weidt. Ze hoedt en bewaart.

En zijn nakomeling is de grote zoon van David. Jezus Christus. Over een goede herder gesproken!

Amen.

Meditatief moment: orgelspel

We zingen: Psalm 78:25

DIENST VAN HET ANTWOORD

Update:

+ Mevr. Van Loenen

+ Boeren:

CGMV agrariërs en Contact Christen Agrariërs (CCA) vragen zowel de kerken en geloofsgemeenschappen als de individuele burgers om voor minister Carola Schouten, haar medewerkers, het Rijk en de provinciale bestuurders te bidden.

De stikstofproblematiek raakt elk agrarisch bedrijf. Gemakkelijke oplossingen zijn er niet. Als reactie op de boerenprotesten reageren provincies verschillend, waardoor de nationale en provinciale overheden niet meer op één lijn zitten. Met

de aanzwellende kritiek op de meetmethodieken van onderzoeksinstituut RIVM en WUR lijkt een patstelling compleet.

Dit vraagt van de minister van LNV, mevrouw Carola Schouten, en haar medewerkers leiderschap en stuurmanskunst. Er ligt een zware verantwoordelijkheid op hun schouders. Alleen kunnen zij het niet redden, de steun van het gehele kabinet is nodig. Maar bovenal Gods kracht en wijsheid.

CGMV agrariërs en Contact Christen Agrariërs (CCA) vragen zowel de kerken en geloofsgemeenschappen als de individuele burgers om voor minister Carola Schouten, haar medewerkers, het Rijk en de provinciale bestuurders te bidden. Persoonlijk en samen, bijvoorbeeld tijdens bijeenkomsten of vergaderingen. Ook bevelen we dit van harte aan als gebedspunt voor komende zondag 20 oktober 2019.

+ Noord Syrië

We gedenken Alberta Sterkenburg-Leutscher (staande)

We luisteren naar de melodie van Lied 730: *“Heer herinner U de namen ...”*

Gebeden: dankgebed – voorbeden – stil gebed – samen bidden van het Onze Vader

- Dochter van een gemeentelid die naar Lesbos gaat om vluchtelingen te helpen
- Gebed gevraagd voor minister Carola Schouten: We bidden dat minister Carola Schouten in het bijzonder en allen die in ons land bestuurlijke verantwoordelijkheid uitoefenen, zich gedragen weten door het gebed om wijsheid door de Heilige Geest.
- En voor de situatie in Noord Syrië:

Goede God,

Wij bidden voor de inwoners van Noordoost Syrië. Zij zitten klem tussen de strijdende partijen en zijn onzeker over hun lot.

Wij bidden u voor vrede in Syrië. Christenen en andere mensen in Noord-Oost Syrië willen volhouden en in hun huizen blijven. Ze vertrekken alleen als ze worden gedwongen. We brengen ze voor Uw aangezicht. Wilt u ze rust en moed geven in deze situatie van voortdurende angst?

Christenen in Noord-Oost Syrië houden zich vast aan Jezus' woorden: 'In deze wereld zullen jullie het zwaar te verduren krijgen. Maar houd moed! Ik heb de wereld overwonnen.' Wij bidden hen moed en kracht toe van U.

Delen van de bloemengroet:

Intussen komen de kinderen van de nevendienst terug

Inzameling van de gaven

Eerste collecte (zwarte zak):

Tweede Collecte (groene zak): is bestemd voor het werk van de kerk

Wie dat wil kan de kinderen uit de crèche ophalen.

AAN HET EINDE

We zingen (staande) slotlied: Psalm 72:1, 4 en 5

Uitzending

Zegen

Gemeentezang: *Amen, amen, amen!* (Lied 431C)

Orgelspel

Inzameling van de gaven bij de uitgang voor de inmiddels al aangeschafte nieuwe geluidsapparatuur voor de ontmoetingsband en de jeugdband.